

Гендерна особистість хлопчиків та дівчат

ГЕНДЕР (від англ. gender). Це поняття ввійшло у вжиток із соціології та визначає соціальну стать людини на відміну від біологічної статі, тобто соціально-рольовий статус, соціальні можливості людини (чоловіка і жінки) в усіх сферах життєдіяльності: освіті, професійній діяльності, доступі до влади, розподілі сімейних ролей, репродуктивній поведінці тощо. Це поняття було введене в науковий обіг психологом Р. Столлером у 1968 .

Гендер формується (конструюється) через певну систему соціалізації, розподілу праці та культурні норми, ролі та стереотипи, що існують у суспільстві. Вони певною мірою визначають психологічні якості, здібності, види діяльності, професії людей, залежно від їх біологічної статі. Такі характеристики змінюються з часом і залежно від країни, культурного середовища. У сучасних соціальних і гуманітарних дослідженнях концепції гендеру стосуються не тільки жінок або чоловіків, але й відносин, що складаються між ними.

У суспільстві кожна особа виконує певну соціальну роль. Відповідно до цього, її дії регулюються своєрідним переліком норм, що визначають поведінку особи у конкретній соціальній позиції. Одночасно людина виконує декілька ролей (член сім'ї, член колективу, член суспільної організації тощо). Виконання кожної певної ролі обов'язково пов'язується з наявністю відповідної пари: батьки-діти, чоловік-дружина, викладач-учень, лікар-пацієнт, роботодавець-робітник, керівник-підлегли і таке інше.

Протягом життя людина здатна за власним вибором змінити ту роль, що вона виконувала певний час, на іншу, але тоді їй доводиться переглянути свою поведінку відповідно до тих суспільних очікувань, норм та правил поведінки, які вона повинна додержуватись у новому статусі. Представники тієї чи іншої статі подібні між собою за багатьма фізіологічними характеристиками: в одному віці хлопчики та дівчатка починають сидіти, ходити, в них з'являються волосся та зуби. Багато спільного в них і за психологічними даними: інтелект, самооцінка, задоволеність життям тощо. Але між представниками обох статей існує і суттєва різниця.

Сучасні малюки-дошкільнята зовсім не схожі на колишніх, вони здобувають свій власний досвід статевої ідентифікації в цьому мінливому сьогодні, де часом дорослому важко розібратися, хто перед тобою: чоловік чи жінка? Діти допитливі та безпосередні у своїх запитаннях, а дорослі чомусь червоніють та ніяковіють, коли доходить до пояснення дитині звичайного запитання: звідки вона взялася. Молоді мами часто запитують: «Чим виховання хлопчика відрізняється від виховання дівчинки, і чи є взагалі ця різниця?».

Психолого-педагогічні рекомендації гендерного виховання

- Ніколи не забувайте, що перед вами не просто дитина, а хлопчик чи дівчинка з властивими їм особливостями сприйняття, мислення, емоцій. Виховувати, навчати і навіть любити їх треба по-різному. Але обов'язково — сильно.
- Ніколи не порівнюйте хлопчиків та дівчаток, не ставте одних за приклад іншим: вони різні, навіть за біологічним віком — дівчатка звичайно старші від своїх ровесників-хлопчиків.

Не забувайте, що хлопчики і дівчатка по-різному бачать, чують, відчують дотик, по-різному сприймають простір і ся в ньому, а головне — по-різному осмислюють усе, з чим зустрічаються в цьому світі. І вже, звичайно, не так, як ми — дорослі.

- Пам'ятайте: коли жінка навчає та виховує хлопчиків (а чоловік — дівчаток), їй мало знадобиться власний дитячий досвід. Порівнювати себе у дитинстві з ними — неправильно і марно.

Дорослі, якщо у вас проблема у спілкуванні з дитиною, якщо ви не розумієте один одного, не поспішайте звинувачувати в цьому її.

- Не перестарайтеся, вимагаючи від хлопчиків акуратності і старанності у виконанні вашого завдання.

- Намагайтеся, даючи завдання хлопчикам як у дитячому садку, в школі, так і в побуті, включати в них момент пошуку, що потребує кмітливості. Не треба заздалегідь розповідати і показувати, що і як робити. Варто підштовхнути дитину до того, щоб вона сама знайшла принцип розв'язання, нехай навіть припустившись помилок.

- З дівчатками, якщо їм важко, треба разом, до початку роботи, розібрати принцип виконання завдання, що і як треба зробити. Водночас їх треба поступово вчити діяти самостійно, а не тільки за заздалегідь відомими схемами (домашню роботу виконувати точно, як мама, у школі розв'язувати типові задачі, як вчили на уроці), підштовхувати до пошуку власних варіантів розв'язку незнайомих, нетипових завдань.

- Не забувайте не тільки розповідати, а й показувати. Особливо це важливо для хлопців.

- Ніколи не лайте дитину образливими словами за нездатність щось зрозуміти або зробити, дивлячись на неї при цьому з висоти власного авторитету. Це зараз вона знає і вміє гірше за вас. Настане час, і, принаймні, в якихось галузях, вона знатиме і вмітиме більше від вас. А якщо тоді вона повторить вам ті самі обрані вами методиці роботи з нею. слова, що їй зараз ви? • Для гармонійного розвитку необхідно,

- Якщо вам треба насварити дівчинку, не щоб дитина вчилася по-різному осмислювати поспішайте висловлювати своє ставлення до навчальний матеріал (логічно, образно, інтуї- неї — бурхлива емоційна реакція заважає їй тивно).

зрозуміти, за що її лають. Спочатку з'ясуйте може довго утримувати емоційне напруження. Його мозок ніби відключить слуховий канал, і дитина перестане вас слухати і чути.

- Перш ніж лаяти дитину за невміння, спробуйте з'ясувати природу труднощів.

- Знайте, що дівчатка можуть вередувати, здавалося б, без причини або з незначного приводу через утому (виснаження правої «емоційної» півкулі мозку). Хлопчики в цьому випадку виснажуються інтелектуально (зниження активності лівої «раціональної» півкулі). Дорікати їм за це не тільки марно, а й аморально.

- Майте на увазі, що дорослий який лає дитину за те, що вона чогось не знає або не вміє, подібний до лікаря, який лає людину за те, що вона захворіла.

Постарайтеся, щоб головним для вас стало навіть не стільки навчити чогось, скільки зробити так, щоб дитина захотіла навчитися, не втратила інтересу до навчання, відчула смак до пізнання нового, невідомого, незрозумілого